

อรพิจูฬ สกาศะเศรณี, แสงโณม สิริพานิช, ฉันทชนก อินทร์ศรี, สุทธนันท์ สุทธชนะ, ปริมาศ คักคิศรีสัมพันธ์, อนงนาฏ มโนภิรมย์, ดารินทร์ อารีย์โชคชัย

ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 16 – 22 สิงหาคม 2558 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1.อาหารเป็นพิษ จังหวัดศรีสะเกษ

เหตุการณ์ที่ 1 ผู้ป่วยโรคอาหารเป็นพิษ ตำบลแซ่ อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยทีมสอบสวนโรคของพื้นที่ได้ลงสอบสวนโรคเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2558 พบว่ามีผู้ป่วยเริ่มป่วยระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม - 13 สิงหาคม 2558 จำนวนทั้งหมด 50 ราย โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีงานศพในหมู่ที่ 1 และงานบวชในหมู่ที่ 7 ผู้ป่วยมีอาการไข้ ปวดท้อง ถ่ายเหลวเป็นน้ำ และอาเจียน ใช้น้ำดื่มจากบริษัทแห่งหนึ่งในอำเภอกุทุมพรพิสัย น้ำใช้เป็นน้ำประปาหมู่บ้านซึ่งมีในหมู่ที่ 1, 6 และ 7 ประชาชนส่วนใหญ่รับประทานอาหารจากงานดังกล่าว และยังไม่ทราบสาเหตุอาหารเป็นพิษที่แน่ชัดว่าเกิดจากอาหารหรือน้ำ ซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวนโรคเพิ่มเติม โดยเฉพาะติดตามแม่ครัวที่ประกอบอาหารสำหรับงานดังกล่าว และส่งตัวอย่างตรวจเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2558 ยังรอผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ กิจกรรมการควบคุมป้องกันโรค แนะนำให้ประชาชนในหมู่บ้านดื่มน้ำดื่ม รวมถึงการล้างมือ การดำเนินการใส่คลอรีนในน้ำประปาและแท็งก์น้ำ

เหตุการณ์ที่ 2 ผู้ป่วยอาหารเป็นพิษทั้งหมด 10 รายและเสียชีวิต 1 ราย หมู่ที่ 4 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเบญจลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็วของอำเภอเบญจลักษ์ และทีมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ ได้ลงสอบสวนเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2558 ผลการสอบสวนพบว่า ผู้ป่วยทั้ง 11 รายได้รับประทานเนื้อหมู โดยมีผู้นำหมูที่มีสุขภาพไม่ดีมาชำแหละขายในวันที่ 13 สิงหาคม 2558 ได้นำมาประกอบอาหาร ปิ้งย่างและทอดเริ่มรับประทานอาหารวันที่ 13 สิงหาคม 2558 เวลา 06.00 น. และเริ่มมีอาการปวดมวนท้อง อาเจียน และถ่ายเหลว เวลา 12.00 น. จำนวนผู้รับประทานทั้งหมด 33 ราย มีอาการ 10 ราย เสียชีวิต 1 ราย โดยครอบครัวผู้เสียชีวิตรับประทานทั้งหมด 6 ราย ป่วย 5 ราย ผู้เสียชีวิตรับประทานเนื้อหมูย่างในวันที่ 13 สิงหาคม 2558 ทั้งมื้อเช้า กลางวัน และเย็น เริ่มมีอาการวันที่ 14 สิงหาคม 2558 เวลา

19.00 น. มีอาการไข้ หนาวสั่น คลื่นไส้ ปวดมวนท้อง อาเจียนและถ่ายเหลว เข้ารับการรักษาที่รพ.เบญจลักษ์ เวลา 21.00 น. และส่งต่อรพ.ศรีสะเกษวันที่ 15 สิงหาคม 2558 เวลา 05.00 น. และเสียชีวิตเวลาต่อมา ทีมสอบสวนโรคได้เก็บตัวอย่างเนื้อหมูจากบ้านผู้เสียชีวิตและบ้านหลังอื่นๆ เพื่อหาเชื้อก่อโรคและสารพิษแล้ว กิจกรรมการควบคุมป้องกันโรค แนะนำให้ประชาชนรับประทานอาหารปรุงสุก และการนำสัตว์มารับประทานต้องเป็นสัตว์ที่ไม่ป่วย

2. สงสัยผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต จังหวัดแพร่ ผู้ป่วยหญิง อายุ 38 ปี 6 เดือน หมู่ที่ 4 ตำบลแม่จ๊ว อำเภอดงขั้ว จังหวัดแพร่ เริ่มป่วยวันที่ 13 สิงหาคม 2558 มีอาการปวดศีรษะ ไปรักษาที่คลินิกในอำเภอดงขั้ว วันที่ 14 สิงหาคม 2558 อาการไม่ดีขึ้นจึงไปรักษาที่โรงพยาบาลดงขั้ว เป็นผู้ป่วยนอก รับประทานยาตามอาการมา รับประทานที่บ้านและแพทย์นัดเจาะเลือดซ้ำวันที่ 16 สิงหาคม 2558 ตอนเย็นวันที่ 14 สิงหาคม 2558 ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้นมีไข้และปวดศีรษะจึงไปรักษาที่คลินิกในอำเภอดงขั้วอีกครั้ง แพทย์ที่คลินิกฉีดยาให้ 1 เข็ม วันที่ 16 สิงหาคม 2558 ผู้ป่วยไปเจาะเลือดตามนัด ผลเลือดพบว่าเกล็ดเลือดต่ำแพทย์นัดมาตรวจเลือดซ้ำอีกครั้งวันที่ 18 สิงหาคม 2558 แต่วันที่ 16 สิงหาคม 2558 ตอนเย็นผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้นมีอาเจียน ไม่มีไข้แต่ยังปวดศีรษะอยู่ ผู้ป่วยไม่ยอมไปโรงพยาบาล ต่อมาวันที่ 17 สิงหาคม 2558 ผู้ป่วยมีอาการแยลง หนาว หนาว หายใจเหนื่อย เวียนศีรษะ อาเจียน ปลายมือปลายเท้าเขียว ปากคล้ำ เจาะ DTX=158 Hct=63% แพทย์โรงพยาบาลดงขั้วส่งต่อโรงพยาบาลแพร่ จากการสอบถามญาติผู้ป่วยพบว่าผู้ป่วยทำงานอยู่ที่ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ที่ 10 อำเภอดงขั้ว ผู้ป่วยไม่มีประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกและไม่มียาประจำตัว 14 วันก่อนป่วยไม่ได้เดินทางไปไหนนอกจากที่บ้านและที่ทำงาน ผู้ป่วยหยุดงานตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2558 เนื่องจากลูกชายอายุ 9 ปีป่วย ซึ่งลูกชายเรียนอยู่ที่โรงเรียนเด่นชัยวิทยา เริ่มป่วยวันที่ 10 สิงหาคม 2558 มารักษาที่โรงพยาบาลดงขั้ววันที่ 11 สิงหาคม 2558 แพทย์นัดเจาะเลือดวันที่ 14 สิงหาคม 2558 ผลเลือดปกติ

WBC=5,380 cells/mm³ Plt=316,000 cells/mm³ Hct=39% สภาพของบ้านผู้ป่วยเป็นชั้นเดียวติดดินมีบ้านติดกัน 3 หลัง สภาพแวดล้อมของบ้านโดยรอบมีการเก็บสิ่งของไว้ข้างบ้านเนื่องจากเพิ่งปลูกบ้านใหม่ ผลการสำรวจลูกน้ำยุงลายในบ้านผู้ป่วยไม่พบ ภาชนะที่มีลูกน้ำยุงลายภายในบ้าน ผลการสำรวจลูกน้ำยุงลายในละแวกบ้านใกล้เคียง 4 หลัง ไม่พบบ้านที่มีลูกน้ำยุงลาย จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมไม่พบผู้ป่วยในบ้านผู้ป่วยและในละแวกใกล้เคียง

3. สงสัยผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ ชนิด A (H1N1) 11 ราย จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2558 เวลา 15.30 น. มีหญิงตั้งครรภ์ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ชนิด A H1N1 1 ราย ผู้สัมผัสใกล้ชิดมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่จำนวน 10 ราย ผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A H1N1 ทุก ราย ทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็วสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอสะบ้าย้อยดำเนินการสอบสวนโรค ประวัติผู้ป่วยเป็นหญิงมุสลิมอายุ 21 ปี อายุครรภ์ 7 เดือน ตั้งครรภ์ครั้งที่ 3 อาศัยอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลสะบ้าย้อย อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ประวัติได้รับวัคซีนไข้หวัดใหญ่วันที่ 6 สิงหาคม 2558 เริ่มป่วยวันที่ 9 สิงหาคม 2558 ด้วยอาการไข้สูง ไอ เจ็บคอ ปวดศีรษะและปวดเมื่อยตัว วันที่ 10 สิงหาคม 2558 มีอาการเจ็บครรภ์ ไม่มีน้ำเดิน ไม่มีมูกเลือด เข้ารับรักษาที่โรงพยาบาลสะบ้าย้อย แพทย์ตรวจพบ fetal distress จึงส่งต่อโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ แพทย์เก็บตัวอย่าง nasopharyngeal swab จ่ายยา Tamiflu ผลตรวจพบเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A H1N1 ในวันที่ 13 สิงหาคม จึงแจ้งไปยังโรงพยาบาลสะบ้าย้อย จากการค้นหาผู้ป่วยในชุมชนพบผู้สัมผัสใกล้ชิดทั้งในครอบครัวและละแวกบ้านรวม 5 หลัง มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่จำนวน 14 ราย เก็บตัวอย่าง nasopharyngeal swab 10 ตัวอย่าง ผลตรวจพบเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A H1N1 ทั้งหมด ทุกรายเป็นมุสลิม เริ่มป่วยระหว่างวันที่ 8 - 13 สิงหาคม 2558 อายุระหว่าง 1 - 54 ปี เป็นเด็กนักเรียน 6 ราย (หยุดเรียนระหว่างป่วย) ผู้ใหญ่ 8 ราย (กริดอย่างตามปกติ) แพทย์จ่ายยา Tamiflu 1 x 2 x 5 วัน ทุกรายอาการดีขึ้นและหายเป็นปกติ จากการสอบสวนโรค ช่วงก่อนพบผู้ป่วย มีญาติฝ่ายแม่ อาศัยอยู่ที่สำนักโอะ ตำบลเขาแดง มีอาการไข้ มีน้ำมูก มาพักอาศัยที่บ้านวันที่ 4 สิงหาคม 2558 เดินทางกลับวันที่ 7 สิงหาคม 2558 หลังจากนั้นพบผู้ป่วยรายแรก เป็นชายมุสลิม อายุ 41 ปี เริ่มป่วยวันที่ 8 สิงหาคม 2558 ด้วยอาการไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูกและปวดเมื่อยตัว นอกจากนี้พบว่าบ้านผู้ป่วยรายนี้เป็นร้านขายของชำ มีศาลานั่งเล่นหน้าร้านซึ่งเป็นแหล่งพักผ่อนของลูกค้าและพบปะพูดคุยกับเพื่อนละแวกบ้าน มีการทักทายแบบชาวมุสลิมที่ต้องสัมผัสทักทาย

และจากการสอบถามสุชนามัยส่วนบุคคลพบว่าไม่ถูกสุขลักษณะ มีการใช้สิ่งของร่วมกันในครอบครัว เช่น ตีมน้ำจากภาชนะเดียวกัน ใช้ผ้าขนหนูร่วมกัน ไม่มีการป้องกันตนเองขณะป่วย จึงทำให้แพร่กระจายโรคไปยังผู้อื่นได้ จากการเฝ้าระวังโรคเพิ่มเติมพบผู้ป่วยที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่เพิ่มเติมอีก 2 ราย แพทย์จ่ายยา Tamiflu กิจกรรมการควบคุมป้องกันโรค ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชนและโรงเรียน ให้สุศึกษาสุชนามัยส่วนบุคคลที่บ้านผู้ป่วย ละแวกบ้าน และโรงเรียน ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชนติดตามการทานยาของผู้ป่วยทั้งหมด แจ้งทีมสอบสวนเคลื่อนที่เร็วตำบลเขาแดง ให้ติดตามและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ในพื้นที่

4. สถานการณ์โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS)

ในประเทศไทย ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 22 สิงหาคม 2558 พบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางในระบบเฝ้าระวังของกรมควบคุมโรครวมทั้งสิ้น 229 ราย ในช่วงสัปดาห์ที่นี้ มีผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง 4 ราย เป็นชาย 1 ราย และหญิง 4 ราย ดังนี้ **รายที่ 1** เด็กหญิงอายุ 2 ปี ชาวโอมาน เดินทางจากประเทศโอมานถึงไทย วันที่ 5 สิงหาคม 2558 เริ่มมีอาการไข้ ไอ วันที่ 13 สิงหาคม 2558 ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ข. ได้รับการวินิจฉัย upper respiratory tract infection R/O MERS ผลตรวจเป็นลบต่อเชื้อ MERS แต่พบสารพันธุกรรมของเชื้อ influenza H1N1 pdm 2009 **รายที่ 2** หญิงไทยอายุ 29 ปี เดินทางเป็นแหล่งพักผ่อนของลูกค้าและพบปะทางไปทำงานที่ประเทศเกาหลีใต้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 เริ่มมีอาการไอ เหนื่อย หอบเหนื่อยวันที่ 4 สิงหาคม 2558 ได้เข้ารับการรักษาที่ประเทศ และเดินทางกลับมาประเทศไทยวันที่ 20 สิงหาคม 2558 มาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนในกทม. ได้รับการวินิจฉัย Pneumonia R/O MERS ผลตรวจเป็นลบต่อเชื้อ MERS **รายที่ 3** ชายไทย อายุ 32 ปี ทำงานในไรโซม ที่ประเทศเกาหลีใต้ เริ่มมีอาการเหนื่อยหอบ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2558 รับการรักษาที่ประเทศเกาหลี อาการยังไม่ดีขึ้น วันที่ 21 สิงหาคม 2558 กลับมาประเทศไทย ขณะนี้รักษาอยู่ที่โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ได้รับการวินิจฉัย Pneumonia R/O MERS ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการเป็นลบต่อเชื้อ MERS **รายที่ 4** เป็นเพศหญิงชาวฟิลิปปินส์ อายุ 27 ปี เดินทางมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาฮับเอมิเรตส์ ถึงประเทศไทยวันที่ 15 สิงหาคม 2558 เริ่มมีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามร่างกาย วันที่ 20 สิงหาคม 2558 เข้ารับการรักษาที่ รพ.เชียงใหม่ราม ได้รับการวินิจฉัย upper respiratory tract infection R/O MERS ผลตรวจเป็นลบต่อเชื้อ MERS ตรวจพบสารพันธุกรรมของเชื้อ influenza H1N1 A H3